

Åklagarmyndighetens författningssamling

Åklagarmyndighetens föreskrifter om internationellt samarbete

ÅFS 2023:7

Publicerade den
19 december 2023

Utfärdade den 18 december 2023

Åklagarmyndigheten föreskriver följande med stöd av 1 b § (2004:1265) åklagarförordningen och 23 § förordningen (1978:108) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott, 1 kap. 4 § förordningen (2015:488) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen, 1 kap. 5 § förordningen (2015:646) om europeisk skyddsorder samt 1 kap. 5 § förordningen (2017:1019) om en europeisk utredningsorder.

1 kap. Internationell rättslig hjälp

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att handlägga ärenden om rättslig hjälp enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Rättslig hjälp i Sverige

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden från ett nordiskt land vid allmän kammare och ärenden från ett land utanför Norden vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Ärenden som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid den enheten eller kammaren. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

Avslag på ansökan

3 § Om det uppkommer fråga om att överlämna en ansökan till regeringen enligt 2 kap. 15 § första stycket lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska samråd ske med rättsavdelningen.

Om en ansökan ska överlämnas till regeringen för prövning av frågan om avslag ska denna, tillsammans med åklagarens yttrande, ges in till rättsavdelningen som vidarebefordrar ärendet till regeringen tillsammans med riksåklagarens yttrande.

Rättslig hjälp utomlands

Villkor om användningsbegränsningar

4 § Om en utländsk myndighet ställer villkor om användningsbegränsningar som avses i 5 kap. 1 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål som kräver ett sådant avtal som avses i 19 § förordningen (2000:704) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska frågan överlämnas till riksåklagaren. Inför överlämnandet ska samråd ske med rättsavdelningen. Vid överlämnandet ska handläggande åklagare ge in det underlag som behövs för riksåklagarens beslut.

2 kap. Erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att handlägga ärenden om en europeisk utredningsorder enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs en inkommande europeisk utredningsorder från Finland vid allmän åklagarkammare och en utredningsorder från ett annat land än Finland vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

En utredningsorder som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

3 kap. Gemensamma utredningsgrupper, kontrollerade leveranser samt brottsutredningar med användning av skyddsidentitet

Gemensamma utredningsgrupper

Behörig åklagare

1 § Områdeschef inom Åklagarmyndigheten eller den åklagare som denne utser är behörig att ingå en sådan överenskommelse om att inrätta en gemensam utredningsgrupp som avses i 3 § andra stycket lagen

(2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

Kontrollerade leveranser

Behörig åklagare

2 § Kammarchef är behörig att utfärda och erkänna en utredningsorder enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder avseende kontrollerade leveranser samt att handlägga ansökningar enligt 10 § och att göra ansökningar och pröva frågor om tillstånd enligt 11 § lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar. Kammarchef får ge annan åklagare vid kammaren sådan behörighet.

Brottsutredningar med användning av skyddsidentitet

Behörig åklagare

3 § Kammarchef är behörig att ingå överenskommelse om brottsutredning med användning av en skyddsidentitet enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder samt att ingå en sådan överenskommelse som avses i 15 § andra stycket lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar. Kammarchef får ge annan åklagare vid kammaren sådan behörighet.

4 kap. Erkännande och verkställighet av europeiska frysningsbeslut

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att sända över ett beslut om frysning till annan stat enligt 2 kap. lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall. Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att handlägga ärenden som avses i 3 kap. i samma lag.

Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att sända över ett beslut om frysning till annan stat enligt 2 kap. lag (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att handlägga ärenden som avses i 4 kap. i samma lag.

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden som avses i 3 kap. lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall och 4 kap. lag (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Ärenden som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

5 kap. Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att handlägga ärenden om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder som avses i lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen.

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder som ska erkännas och följas upp i en annan medlemsstat vid allmän kammare.

Ärenden som avser brott inom riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

3 § Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder som ska erkännas och följas upp i Sverige handläggs vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

6 kap. Utlämning och överlämnande

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att

- handlägga ärenden enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,

- handlägga ärenden enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder,
- utfärda en europeisk arresteringsorder enligt 3 eller 4 § förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder,
- handlägga ärenden enligt lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, och
- utfärda en nordisk arresteringsorder enligt 3 eller 4 § förordningen (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig myndighet enligt 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 § lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

Utlämning från Sverige

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden om utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Ärenden som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

Överlämnande från Sverige

Var ärendena handläggs

3 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder och lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Ärenden som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

Överskridande av frister

4 § Om en underrättelse om att tidsfristerna överskridits skickas till den utfärdande staten enligt 12 § andra stycket förordningen

(2003:1179) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska en kopia av underrättelsen samtidigt sändas till rättsavdelningen.

Begäran om flaggning i SIS

5 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden enligt 3 § förordningen (2021:1188) om Schengens informationssystem vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Ärenden som avser brott inom något av de övriga riksenheternas eller Särskilda åklagarkammarens ansvarsområden handläggs vid denna enhet eller kammare. Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

Överlämnande till Sverige

Bistånd vid ärenden om överlämnande

6 § Åklagare vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet ska på begäran bistå en annan åklagare vid utfärdandet och handläggningen av en europeisk eller nordisk arresteringsorder eller en arresteringsorder enligt lagen med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

Villkor om återförande av den eftersökte

7 § Om det i ett ärende uppkommer en sådan fråga om garantier som riksåklagaren ska pröva enligt 12 § förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, 11 § förordningen (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder eller 2 kap. 9 § förordningen (2021:713) om kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket, ska frågan överlämnas till riksåklagaren. Inför överlämnandet ska samråd ske med rättsavdelningen. Vid överlämnandet ska handläggande åklagare ge in det underlag som behövs för riksåklagarens beslut.

Arresteringsorder för verkställighet av frihetsberövande påföljd i Sverige

8 § Ärenden om europeisk och nordisk arresteringsorder samt arresteringsorder enligt lagen med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket för verkställighet av frihetsberövande påföljd i Sverige handläggs vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

7 kap. Överförande av lagföring till Sverige

Var ärendena handläggs

1 § Ärenden om överförande av lagföring till Sverige som inte ska handläggas enligt lag (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott handläggs vid den åklagarkammare eller riksenhet inom vars ansvarsområde ärendet hör enligt Åklagarmyndighetens arbetsordning.

Ärenden som avser brott inom Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde handläggs vid Ekobrottsmyndigheten.

Om lagföringen tas över ska förundersökningen ledas av åklagare.

8 kap. Ansökan om särskilt utpekad forum enligt 19 kap. 2 § rättegångsbalken (destinationsforum)

1 § Om det uppkommer fråga om att ansöka om regeringens förordnande av särskilt forum för brott som begåtts utom riket ska samråd ske med rättsavdelningen.

Om en ansökan ska överlämnas till regeringen ska den, tillsammans med åklagarens yttrande, ges in till rättsavdelningen som vidarebefordrar ärendet till regeringen tillsammans med riksåklagarens yttrande. Handläggande åklagare ska tillsammans med sitt yttrande ge in det underlag som behövs för riksåklagarens beslut.

9 kap. Ansökan från Förenade kungariket om verkställighet av beslut om förverkande

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att handlägga ärenden som överlämnas av Regeringskansliet enligt 4 kap. 5 § lag (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

Var ärendena handläggs

2 § Ansökan från Förenade kungariket om verkställighet av beslut om förverkande handläggs efter överlämnandet vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

10 kap. Överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder inom EU

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att handlägga ärenden enligt lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.

Var ärendena handläggs

2 § Om inte annat följer av andra stycket handläggs ärenden om överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder enligt lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen av Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Vid överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljd från ett annat nordiskt land handläggs, om den dömdes vistelseort i Sverige är känd, tvångsmedel enligt 3 kap. 15 § lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen av allmän kammare inom vars område den dömden har sin hemvist.

11 kap. Överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder och förverkande utanför EU

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare och extra åklagare som tidigare varit anställd som allmän åklagare är behörig att handlägga ärenden om överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder och förverkande utanför EU enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

Var ärendena handläggs

2 § Ärenden om överförande av verkställighet som ska prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket,

handläggs vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

12 kap. Utfärdande, erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder

Behörig åklagare

1 § Allmän åklagare, assistentåklagare och extra åklagare är behörig att handlägga ärenden om utfärdande samt erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder enligt lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder.

Var ärendena handläggs

2 § Ärenden som avser utfärdande av en europeisk skyddsorder handläggs vid den åklagarkammare eller riksenhet där det tidigare eller pågående ärendet om kontaktförbud handlagts eller handläggs.

3 § Ärenden som avser erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder handläggs vid den åklagarkammare inom vars ansvarsområde förbudet helt eller huvudsakligen ska gälla.

13 kap. Eurojust

Nationell medlem

1 § Riksåklagaren utser en nationell medlem vid Eurojust. Den nationella medlemmen har de uppgifter som följer av Eurojustförordningen¹ och ska ha sitt tjänsteställe vid Eurojusts säte.

Biträdande nationell medlem och assisterande nationell medlem

2 § Riksåklagaren utser en eller flera biträdande nationella medlemmar och en eller flera assisterande nationella medlemmar vid Eurojust. Riksåklagaren bestämmer tjänsteställen för dem.

Vad som föreskrivs i fråga om den nationella medlemmen gäller även den biträdande nationella medlemmen och den assisterande nationella medlemmen.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF.

Behörighet i Sverige

3 § Den nationella medlemmen får utföra åklagaruppgifter i hela riket och har samma behörighet som chefen för Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet.

Nationella kontaktpersoner

4 § Riksåklagaren utser nationella kontaktpersoner för Eurojust. Kontaktpersonerna ska inom sitt verksamhetsområde ha ett övergripande ansvar för frågor som rör Eurojust. I uppgiften ingår att

- bistå andra svenska åklagare i frågor som rör Eurojust,
- svara på förfrågningar från den nationella medlemmen, särskilt i de fall ingen åklagare kan kopplas till en förfrågan, och
- ha en nära kontakt med polis, tull och andra myndigheter i frågor av betydelse för Eurojust.

Nationellt samordningssystem för Eurojust

5 § Ett nationellt samordningssystem för Eurojust ska finnas vid operativa samordningsfunktionen vid Nationella åklagaravdelningen för att säkerställa samordning av det arbete som utförs av

- de nationella kontaktpersonerna för Eurojust,
- de nationella kontaktpersonerna för Eurojust avseende terrorism,
- den nationella kontaktpersonen för det europeiska rättsliga nätverket, och
- de nationella medlemmarna eller kontaktpunkterna för nätverket för gemensamma utredningsgrupper och de nätverk som inrättats genom rådets beslut 2002/494/RIF av den 13 juni 2002 om inrättande av ett europeiskt nätverk av kontaktpunkter med avseende på personer som har gjort sig skyldiga till folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, rådets beslut 2007/845/RIF av den 6 december 2007 om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott och rådets beslut 2008/852/RIF av den 24 oktober 2008 om ett antikorrupsionsnätverk med kontaktpunkter.

Det nationella samordningssystemet för Eurojust har de uppgifter som följer av Eurojustförordningen.²

En av de enligt 4 § ovan utsedda kontaktpersonerna för Eurojust ska av riksåklagaren utses att ansvara för att det nationella samordningssystemet för Eurojust fungerar. Denna kontaktperson ska ha sitt tjänsteställe vid operativa samordningsfunktionen vid Nationella åklagaravdelningen.

² Artikel 20.

Informationsskyldighet till Eurojust

6 § I ärenden där gemensamma utredningsgrupper inrättats, vissa typer av brott hanteras och minst tre medlemsstater berörs eller internationella ärenden med behörighetskonflikter eller samarbets-svårigheter uppstått ska åklagare lämna information till Eurojust enligt vad som närmare föreskrivs i Eurojustförordningen.³

Informationen till Eurojust ska lämnas på ett av Eurojust särskilt upprättat elektroniskt formulär.

7 § Informationen till Eurojust ska skickas till den nationella medlemmen. En kopia ska skickas till operativa samordningsfunktionen vid Nationella åklagaravdelningen.

Kommunikationsvägar

8 § All kommunikation till och från Eurojust ska gå genom den nationella medlemmen. Operativa samordningsfunktionen vid Nationella åklagaravdelningen kan bistå åklagare vid kommunikation med Eurojust.

Sekretess

9 § En åklagare ska i samband med att uppgifter lämnas över till den nationella medlemmen ange om det föreligger hinder mot att dessa lämnas vidare till en utländsk myndighet eller till Eurojust som mellanfolklig organisation.

Överlämnande av förundersökning

10 § En förundersökning som har inletts av den nationella medlemmen ska snarast överlämnas till en åklagarkammare. Den nationella medlemmen får fortsätta att leda förundersökningen om det finns särskild anledning till det.

Begäran om bistånd från Eurojust

11 § En åklagare får begära bistånd av Eurojust. En sådan begäran riktas till den nationella medlemmen. Innan bistånd begärs kan samråd äga rum med en nationell kontaktperson eller operativa samordningsfunktionen vid Nationella åklagaravdelningen.

³ Artikel 21.

Begäran från Eurojust

12 § En begäran eller ett skriftligt yttrande enligt artikel 4 i Eurojust-förordningen vidarebefordras av den nationella medlemmen till den åklagare som berörs. Om det inte finns någon berörd åklagare bestämmer riksåklagaren vem som ska handlägga begäran.

13 § En åklagare som tar emot en begäran eller ett skriftligt yttrande från Eurojust ska utan dröjsmål pröva om åtgärden kan vidtas. Om en åtgärd inte kan vidtas ska ett motiverat svar lämnas till den nationella medlemmen. Åklagaren ska till den nationella medlemmen redovisa vilka beslut som fattats och åtgärder som vidtagits.

Om begäran eller yttrandet i någon del inte följs ska en redovisning om detta ges in till riksåklagaren, tillsammans med ett yttrande av överåklagare vid Utvecklingscentrum.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2024. Samtidigt upphör ÅFS 2007:12 att gälla.

KATARINA JOHANSSON WELIN

Marie-Louise Ollén
(Rättsavdelningen)